

Departement Stads- en Streekbeplanning

UOVS

NAVORSINGSPUBLIKASIE NR. 22

**DIE VERANTWOORDELIKHEID VAN DIE
STADSBEPLANINGSPROFESSIE IN
STEDELIKE HERSTRUKTURERING
(INTREEREDE)**

W.J. vH. BOTHA

Departement Stads- en Streekbeplanning

Universiteit van die Vrystaat

Posbus 339

BLOEMFONTEIN 9300

Tel. (051) 401 2486

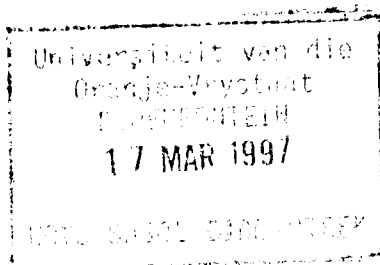
Fax. (051) 4473929

PRYS: R20-00

ISBN 0 86886 569 9

INHOUDSOPGAWE

	Bladsy nommers
1. INLEIDING	1
2. AGTERGROND	1
2.1 Die Apartheidstad	3
2.2 Verstedeliking	4
3. DIE VERANTWOORDELIKHEID VAN DIE STADSBEPLANNER	6
4. RESPONSIBILITY OF THE GOVERNMENT	9
4.1 Central Government	9
4.2 Provincial Government	10
4.3 Local Government	11
5. VERANTWOORDELIKHEID VAN DIE OPVOEDER	11
6. TEN SLOTTE	14
BRONNELYS	15
BEDANKINGS	16

711.40968 BOT

1. INLEIDING

Die professie bevind hom tans midde in 'n deurslaggewende debat oor ons rol in die nuwe bedeling. Die heropbou en Ontwikkelingsprogram (HOP) van die Regering van Nasionale Eenheid verwys na "heropbou" in 'n breër konteks. Vir die doel van hierdie voordrag gebruik ek die woord "herstrukturerings" omdat dit hier hoofsaaklik sal gaan om toekomstige struktuuraanpassings van ons dorpe en stede.

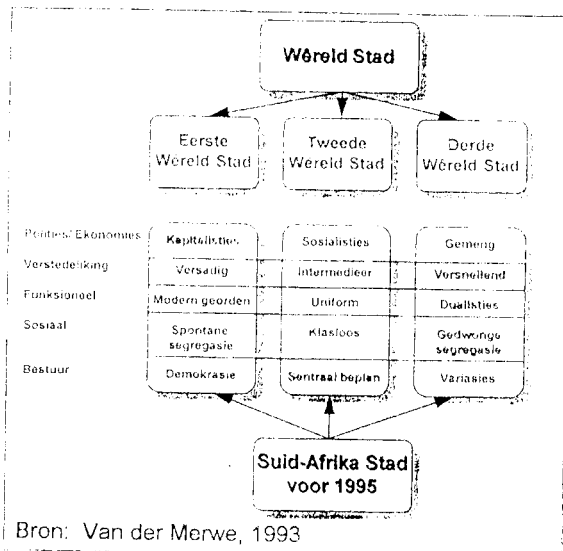
Ten einde die beplanner, asook ander rolspelers waarna verwys sal word, se verantwoordelijkheid in hierdie herstruktureringsproses beter te kan verstaan, is dit nodig om kortliks na die stedelike ontwikkeling in Suid-Afrika te verwys tot en met die ideologiese waterskeiding van die 1994-verkiezing.

2. AGTERGROND

Hy wys daarop dat die omvorming en beplanning van effektiewe post-apartheid stede noukeurige oorweging vereis van ooreenkomste met ander wêreldstede.

Van der Merwe (1993) het 'n drieledige model van internasionale stede daargestel en die Suid-Afrikaanse stad voor 1995 daaraan getoets. Dit skep 'n interessante vergelyking veral as die post-apartheid veranderlikes ná 1995 verreken word. Let veral op die Derde Wêreld stad ooreenkoms ten opsigte van versnelde verstedeliking. Ek kom aanstons daarheen terug.

Figuur 1: Drieledige Model van Wêreldstede

Westerse stede in die Eerste Wêreldse lande van Wes-Europa, Noord-Amerika en Australië word gekenmerk deur 'n moderne stedelike struktuur gebaseer op kapitalistiese beginsels met markgedrewe ekonomieë.

Sosialistiese stede in die Tweede Wêreldse lande van Oos-Europa en die Gemenebes van Onafhanklike State (voorheen bekend as die USSR) is oor dekades heen beïnvloed deur 'n streng Marxisties/sosialistiese ideologie en die beginsel van absolute gelykheid. Onlangse ideologiese veranderings kan mettertyd ook in die stedelike morfologie van hierdie stede waarneembaar word.

Koloniale stede kom meestal in die Derde Wêreld lande van Afrika, Asië en Latyns Amerika voor. Inheemse stedelike sisteme het wel voorgekom maar al hierdie stede het egter deur koloniale invloede afhanklike ekonomieë ontwikkel met swak nywerheidsbasisse. Derde Wêreld stede vertoon dualisties van aard met beide Westerse en tradisionele ekonomiese sisteme.

Die verskynsel is ook eie aan Suid-Afrikaanse stede. Morrison en Frank (1989) het in hulle verslag oor straatsmouse in Empangeni, Natal, hierdie dualisme met die tong in die kies, soos volg beskryf:

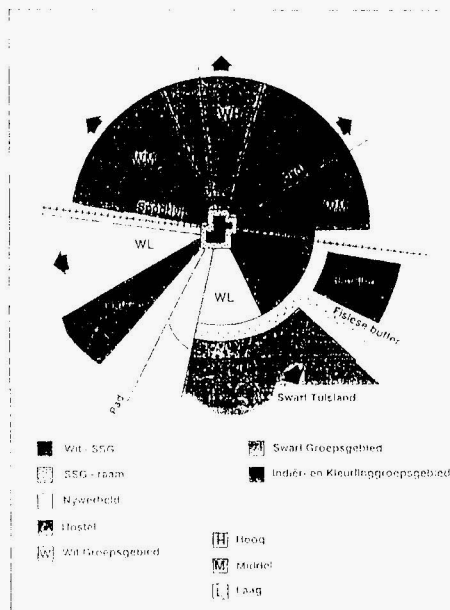
"Anyone is free at any time to visit an area where large numbers of hawkers and vendors are active. Most First World citizens however do not take the opportunity of furthering their education in this regard. They find the process distasteful in the extreme. Dirt, smells, litter, chicken guts, chaos, yells and the misconception that pickpockets, muggers, rapists and a variety of other criminals will pounce without warning are very off-putting to those accustomed to hot and cold running water, air conditioning, restaurant meals and Gucci shoes. South Africa's First World has developed a fetish about neatness, aesthetics and there is a place for everything and everything must be in its place. They find the Third World repulsive except when they are on holiday in Mauritius or South America and regard local hawkers and traders as denizens of an alien planet" (Morrison and Frank, 1989).

2.1 Die Apartheidstad

Verskeie stedelike analitici het die Apartheidstad, gegrond op die gedwonge segregasie van die koloniale verlede en statutêr vasgelê deur die Groepsgebiede Wet van 1950, skematies uitgebeeld.

Gegrond op Davies (1981) en Simon (1989) se voorstellings lyk 'n tipiese Apartheidstad soos volg:

Figuur 2: Die Apartheidstad

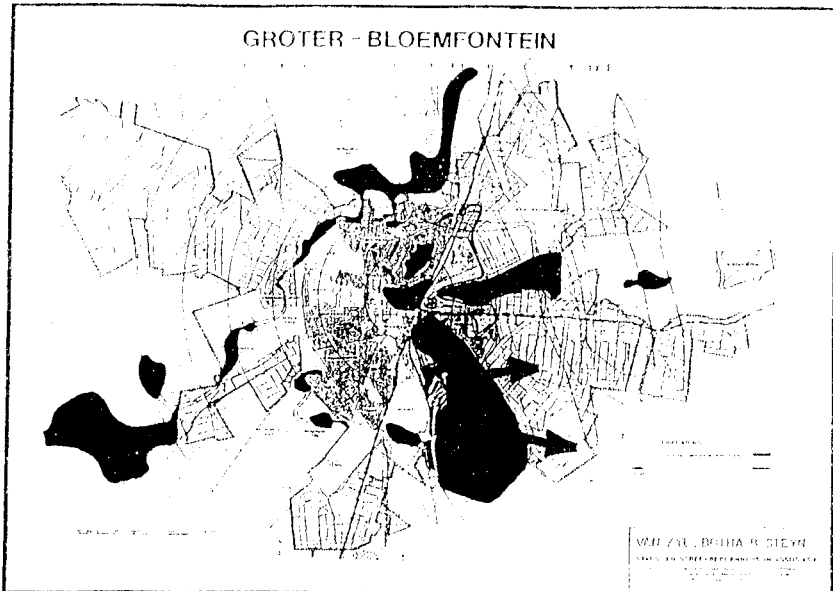

Bron: Davies (1981), Simon (1989).

Let op die fisiese buffers tussen rasse waarvan die nywerheidssektor 'n belangrike komponent uitmaak. Behalwe die Indiër-sektor wat ons nooit gehad het nie, vertoon Bloemfontein baie dieselfde.

Krige (1991) het in sy studie van die Bloemfontein-, Botshabelo-, en Thaba Nchu-substreek die ontwikkeling van Bloemfontein vanaf die koloniale tydperk tot die Apartheidstad-era kartografies uitgebeeld. Die ooreenkomstige met voorgaande skematiese voorstelling is opvallend.

Figuur 3: Bloemfontein as Apartheidstad

Die groter Bloemfontein van vandag is nog steeds gegiet in die vorm wat deur die Groepsgebiede Wet van 1950 neergelê is. Die enigste opvallende verandering is die byvoeging van duisende informele woonstrukture, simptome van massale swart verstedeliking. Dit bring my by die laaste deel van die kort agtergrondskets.

2.2 Verstedeliking

"The twentieth century may come to be seen as the age of urbanization. Urban settlements were first established more than five thousand years ago, but as recently as 1900 only one in eight people lived in urban areas. Before this century is out half of mankind, three billion people, will live in urban settlements and two thirds of that number will live in the Third World" (Gilbert and Gugler, 1982).

Gilbert en Gugler (1982) het in hulle omvattende werk oor demografiese ontwikkeling, wereldwyd die dilemma van die Derde Wereld stad se versnellende verstedeliking uitgewys.

Tabel 1

Oneweredige Wêreldverstedeliking (1990)

Hoofstreke	Stedelike Bevolking in Miljoene	Vlak van ver- stedeliking (%)	Jaarlikse Groei-koers (1985 - 1990) (%)
Wêreld	2 286	43	2,5
Eerste Wêreld	525	77	0,9
W & S-Europa	300	78	0,7
N-Amerika	207	75	1,1
Austr./112	18	87	1,3
Tweede Wêreld	278	68	1,7
Ex-USSR	202	69	1,8
O-Europa	76	66	1,4
Derde Wêreld	1 483	36	3,4
Afrika	229	35	5,2
Latyns Amerika	326	72	3,1
S & W Asie	928	30	3,1
Suid-Afrika	23	60	3,1
Swart	14	50	4,0
Wit	5	92	1,1
Ki /Asia	4	87	2,1

Bron: Verenigde Nasies, 1985; Stedelike Stigting, 1990

In 1990 was die wêreldbevolking 5300 miljoen, waarvan 43% (ongeveer 2300 miljoen) verstedelik was. Die Derde Wêreld is die laagste verstedelik en versnelde verstedeliking vind tans plaas. Suid-Afrikaanse stede bevind hulle ook in hierdie fase soos vroeër aangetoon in Figuur 1.

Tabel 2

Swart Bevolkingsverspreiding in Suid-Afrika

	1985		2010	
	%	Milj.	%	Milj.
Metropolitaans	35	8,7	49	23,6
Stedelik	18	4,3	20	9,6
Subtotaal: Stedelik	53	13,0	69	33,2
Subtotaal: Landelik	47	11,4	31	15,3
Groototaal	100	24,4	100	48,5

Bron: Stedelike Stigting, 1990

Die swart stedelike bevolking sal dus tussen 1985 en 2010 met meer as 20 miljoen toeneem. Dit is 'n vermeerdering van 270%. Ons is amper halfpad na 2010 en hierdie projeksie word reeds bevestig. Die toestroming na die stede gaan dus nog minstens verdubbel oor die volgende 13 jaar (Botha, 1991).

Die stadsbeplanner moet dus nie alleen 'n erfenis van statutêr gesegregeerde stede bestuur nie, maar moet boonop uitbreidings beplan vir arm intrekke wat in ongekeerde massas die stedelike omgewing binneestroom. Dit alles moet gedoen word binne 'n nuwe menseregte kultuur wat groot aanpassings van almal sal verg. Ek gaan dus nie net na die verantwoordelikheid van die stadsbeplanner verwys nie, maar ook na 'n paar ander rolspelers binne hierdie stedelike drama.

3. DIE VERANTWOORDELIKHEID VAN DIE STADSBEPLANNER

Eers moet die vraag gevra word: Is beplanning polities of neutraal?

Dit is 'n geldige vraag omdat die statutêr gesegregeerde dorpe en stede wat ons geërf het, oor meer as 40 jaar deur stadsbeplanners ontwerp is gegrond op 'n ideologie van gedwonge rassiesekeiding. En lank voor 1948 is hierdie gesegregeerde stedelike struktuur gevestig, gegrond op 'n algemeen aanvaarde tradisie van rassiesekeiding. Alhoewel die beplanner nie die skepper van die tradisie en later die ideologie was nie, het hy fluks meegehelp om die huidige stedelike struktuur fisiese gestalte te gee. Hierdie feit word die professie tans ernstig ten laste gelê. Na my mening deels ten onregte omdat hy nie 'n keuse gehad het nie. Aan die ander kant was daar aan die kant van die professie min weerstand. Die meeste het inderdaad geglo in die morele korrektheid van die proses.

Volgens Muller het die owerheid van die dag nog altyd geglo dat beplanning 'n politieke verlengstuk is van die heersende beleid. Die vorige bewind het gidsplanne, dorpsaanlegskemas, ontwikkelingsplanne en hersenings aangewend om saam met die Wet op Groepsgebiede die huidige gesplete stedelike struktuur te vestig (Muller, 1995). So het beplanning 'n Apartheidsinstrument geword.

Angela Bester, Adjunk Direkteur-Generaal van die Departement Grondskake, het op die Mykonos beraad verlede jaar verklaar:

"The planning profession is not a neutral entity applying neutral techniques. When we are involved in redressing the injustice of the past, we cannot be neutral. If the planning profession is to be relevant to South Africa, it needs to acknowledge the political nature of planning..." (1995).

Twee verskillende regerings met dieselfde siening van die rol van beplanning

Beplanners sal nooit anders kan as om binne die beleid van die regering van die dag te opereer nie. Tog is daar 'n duidelike verskil of 'n professie soos beplanning ideologies gedrewe is en of beplanners hulle laat lei deur 'n stel norme en waardes wat oor tyd getoets is en wat saamgevat kan word in die begrip "openbare belang".

In die eerste benadering word die uitvoering van die bestaande regeringsbeleid vooropgestel selfs al is dit ten koste van "openbare belang." In die tweede geval word beleid getoets aan "openbare belang" en indien onversoenbaar moet die beplanner die bepaalde owerheid diensooreenkomstig adviseer.

Om suksesvol op hierdie uiters moeilike uitdaging te kan reageer, moet die professie 'n missie hê, 'n stel doelwitte en dit moet gerugsteun word deur bogenoemde stel norme en waardes asook 'n etiese kode.

Norm:

Die norm moet eenvoudig wees: Is hierdie plan tot voordeel van die gemeenskap en dus in openbare belang?

Waardes:

Ten einde stedelike herstrukturering op verdedigbare wyse te kan aanpak, moet die beplanner sy aksies grond op 'n verskeidenheid van waardes waaronder kulturele, ekonomiese, estetiese en morele waardes. 'n Tegnokratiese benadering verdring mensgeoriënteerde waarde-oordele en dit is hier waar ons in die verlede baie keer gestruikel het.

Etiek:

Afgesien van die aanvaarde etiese beginsels van die verlede waaronder die bestaande etiese kode van die professie, het belangrike klemverskuiwings na vore getree waarvolgens beplanning gerig moet word. Dit sluit in gelyke behandeling, deursigtigheid, aanspreeklikheid en openbare deelname (SAISS, 1986).

As na die beplanningsprofessie se bestaande etiese kode gekyk word, is dit duidelik in hoe groot 'n mate ons in die verlede wel ideologies diensbaar was ten koste van openbare belang.

Mykonos Akkoord

Beplanners wat alle belangegroepes binne die professie verteenwoordig het, het gedurende November 1995 by Club Mykonos bymekaar gekom om die toekomstige rol van die Stads- en Streeksbeplannersprofessie te debatteer. Alhoewel daar kritiek teen dele van die uiteindelijke akkoord ingebring kan word, moet ons almal daarvan kennis neem want dit is die basis waarop opvolgdebate gevoer gaan word (Mykonos Akkoord, 1995). Hierdie debat tussen beplanners onderling en tussen beplanners en die staat sal uiteindelik bepaal hoe gemaklik die professie binne die nuwe bestel sal kan funksioneer.

ETIESE KODE

Die Stads- en Streekbeplanner se Credo

Die stads- en streekbeplanner se primêre verantwoordelikheid is om die belange van die gemeenskap te dien - dit impliseer:

1. 'n Stads- en streekbeplanner behoort 'n spesiale besef van die langtermyn gevolge van huidige optrede te hê;
2. 'n Stads- en streekbeplanner behoort spesiale aandag te skenk aan die onderlinge verband van besluite;
3. 'n Stads- en streekbeplanner moet poog om volledige en korrekte inligting aan die publiek te voorsien;
4. 'n Stads- en streekbeplanner moet aanspreeklik wees teenoor die gemeenskap;
5. 'n Stads- en streekbeplanner moet streef na die uitbreiding van keuse en geleenthede vir alle persone.

THE CLUB MYKONOS ACCORD

The profession resolve that we:

1. Recognise the need to review the ethical base of the planning profession.
2. Recognise the need to restructure the provisions of the Act and to review the composition of the SACTRP so that it is more representative in terms of race and gender, and reflect the full spectrum of planning interests.
3. We mandate the restructured SACTRP to review the system of planning education at all levels (community, technical, professional and continuing education).
4. Mandate the restructured SACTRP Council to investigate the process of registration in order to promote access to the profession.

Alles kom daarop neer dat die beplanner opnuut sy etiese kode moet herontdek.

Hieruit voortvloeiend moet 'n nuwe benadering gebore word. Dit is die beplanner se verantwoordelikheid om mee te werk tot die heelmaak van die funksioneel gefragmenteerde stedelike strukture. Funksionele integrasie is nie dieselfde as residensiële rasse-integrasie nie. Ons het hopelik genoeg gehad van gedwonge maatreëls. Dit het wel alles te make met die toeganklikheid van klourblinde stedelike funksies aan alle inwoners van ons dorpe en stede. Dit geld veral die SSG (Sentrale Sakegebied), die vervoerstelsel, ontspanningsfasiliteite, sportstadions, biblioteke, museums en soortgelyke gemeenskapfunksies.

Een van die beplanner se basiese verantwoordelikhede was nog altyd om alternatiewe te stel. Dit het nou nog belangriker geword. Dit is in hierdie verband dat woonbuurtvestiging ter sprake kom. Vrye assosiasie kan alleen plaasvind indien daar vir almal verskeie keuses bestaan.

Die onding dat die armste gemeenskappe in baie gevalle die verste van werkseleenthede woonagtig is, moet aktief teengewerk word. Nuwe woonbuurtes kan nie altyd naby bestaande werkseleenthede gevestig word nie en daarom moet werkseleenthede na woonbuurtes geneem word. Anders gestel, ondernemende individue moet groter vryheid hê om binne die woonbuurt bedrywe op die been te bring, onderhewig aan bepaalde beperkings.

Norwood het 20 jaar gelede reeds gewaarsku:

"Town planners working in developing countries must learn to modify many of the concepts which they have been taught. Now it is becoming realised that the best use of the planners' expertise in developing countries lies in attempting to assist the ordinary people to implement more efficiently the form of urban society which the people are themselves creating" (Norwood, 1975: 92).

4. RESPONSIBILITY OF THE GOVERNMENT

As the planner operates within a particular governmental policy it is necessary to look at the responsibility of this important participant in view of the restructuring of our cities.

4.1 Central Government

The minister of Land Affairs, Mr Derek Hanekom, stated the role of his Department, under which the planning profession resorts, as follows:

"In the interim, the Development Facilitation Act (DFA) will replace the Physical Planning Act which is currently in limbo. The DFA will cut through red tape and make provision for actions dealt with under the Physical Planning Act as well as the ordinances." (Plan News, March 1994).

The Minister addressed the Council during February of this year and stressed his commitment to the DFA.

The Department of Land Affairs together with the RDP office took the initiative to arrange the Planning Conference at Club Mykonos at the end of 1995.

It is a good thing that the Government is concerned about the development professions as they are the people who have to manage the RDP. No fault can also be found with the initiative so long as the role of the state ends there. However, if any pressure is exercised which cannot be brought to fruition in the short term then town planning and the other development professions can follow the medical profession with disastrous consequences for the RDP.

4.2 Provincial Government

The Planning profession in the Free State has a great deal for which to be thankful. However, it is necessary to take note of the following:

- (1) Maintain the high standard of the Provincial planning service with zeal. This is the mainline on which the train of re-structuring of the urban areas in the Free State must run.
- (2) Use the Townships Board for wider and more functions. This is one of the most respected institutions of its kind in the country. In the nearly 20 years I have had the honour to argue planning matters before the Townships Board I have never had any doubt that its resolution would be based solely on merits. I trust that the existence of the Townships Board is not threatened. It will be a sensitive blow for transparency if this body for appeal and objections is not available to the public. It is the duty of the governmental institutions to rather expand forums for public participation and not to restrict them. The functions of the proposed tribunal seem to be in accordance with these sentiments.

However it must also be born in mind that public opinion *per se* can be taken too far and this can lead to circumlocutory procedures causing lengthy time lapses awaiting approvals. The entire process must also be made easier and simpler and not more complicated as the delivery in the interest of the public is of the essence. The DFA will hopefully contribute to this.

- (3) I also want to call upon the Free State Provincial Government to make more use of the expertise of the Department of Town and Regional Planning at the Free State University. Other provinces often make use of the planning schools within their boundaries while we have completed three comprehensive tasks for the Northern Cape Government. Students gain tremendously in their studies from these contract research. We have just completed a study at Glen for the Department of Agriculture and Environmental Affairs and hope it will be

the beginning of a fruitful working relationship between us and the Free State Provincial Administration.

- (4) Encourage young graduates on Province staff to study in Town and Regional Planning. We are the only Department in the country which presents the Masters degree in Town and Regional Planning course part-time.

4.3 Local Government

The newly elected Transitional Local Authorities are in a number of instances still in the process of finding their way around. It is concerning, however, that the planning divisions of the larger municipalities are losing so many people.

- (1) Understanding for the concept of affirmative action exists, but expertise must be replaced with expertise. Such an affirmative action must not take place hastily. If the planning divisions at municipalities crumble it could mean a crumbling in functional order.
- (2) Transitional Local Authorities should fight with all their might against the unauthorized sale of fictitious residential erven by self-appointed leaders to uninformed credulous people. This practice very much complicates the re-structuring of residential areas. The victims can quite rightly not understand why their dwellings have to be demolished to make way for new streets and infrastructure. They then form serious resisting obstacles in the negotiations for the improvement of residential areas.

5. VERANTWOORDELIKHEID VAN DIE OPVOEDER

Hoe kom het beplanners in die verlede willens en wetens voortgegaan met die ontwerp, vestiging en bestuur van gesegregeerde dorpe en stede? Daar is verskeie redes:

- Vir baie beplanners was dit ook hulle eie oortuiging.
- Vir die meeste was dit gewoon natuurlik en vanselfsprekend want daar was nog nooit 'n ander stelsel in die geskiedenis van Suid-Afrika nie.
- Vir almal was daar geen keuse nie; beplanners werk binne die raamwerk van die regeringsbeleid van die dag of hy gaan seek ander werk. Dit geld terloops ook vir beplanners in die huidige owerheidsopset.

Die aanpassing in denke is ingrypend. Prof. Peter Robinson (1991), Hoof van die Departement Stadsbeplanning aan die Universiteit van Natal gaan so ver as om te sê dat praktiserende stadsbeplanners, insluitende dosente, eers hulleself sal moet heropvoed. Dit is veelseggend komend van 'n beplanningskool aan 'n Engelstalige universiteit. Dit is eenvoudig 'n feit dat die vier beplanningskole aan die tradisioneel Afrikaanse universiteite in die verlede veel minder krities ingestel was teenoor die vorige beleid se gevolge op ons stedegebou en gemeenskappe as wat ons Engelse kollegas was.

Dit bring my by die verantwoordelikheid van die sewe beplanningskole aan Suid-Afrikaanse universiteite vir die opvoeding van die nuwe geslag beplanners sodat hulle toegerus sal wees vir die uitdagings van die toekoms. Die verantwoordelikheid begin by die dosente:

- 5.1 Alle dosente betrokke by die opvoeding en opleiding van beplanners sal eerstens 'n deeglike selfondersoek moet doen om te verseker dat hul eie benadering reg is. Baie van ons het nog nie ons eie klein Rubicon oorgesteek nie.
- 5.2 Studente-inname standaarde sal moet verander. Dit is trouens reeds aan die verander. Byvoorbeeld: Teknikons was vir baie die eerste toetrede tot tersiêre opvoeding. Daar is mense met hoër diplomas plus ondervinding wat die sprong na nagraadse kursusse kan maak. Die punt is: dit is die kwaliteit van die produkt wat belangrik is, en nie dié van die toegelatene nie.

Ek weet dit klink weersprekend. Natuurlik sal dit 'n nog swaarder las op dosente plaas wat nog meer persoonlike leiding sal moet gee. Ek weet daar gaan veel meer misluktings wees. Maar daar gaan ook suksesse wees wat andersins nooit eens die geleentheid sou gehad het om te wys dat hulle kan slaag nie. Ek bepleit nie dat almal voor die voet toegelaat moet word nie, maar dat diskresie 'n groter rol moet speel.
- 5.3 Herkurrikulering het nodig geword. Nuwe vakke moet bykom, ander moet ingrypend gewysig word om graduandi beter toe te rus vir die uitdagings van die nuwe bedeling.
- 5.4 Die taalkwessie.. Ons ken die Universiteit van die Oranje-Vrystaat as 'n Afrikaanse universiteit. Afrikaanssprekendes sou dit sekerlik verkies dat dit vir altyd so kan bly en ek hoop van harte dat Afrikaanse studente nooit ontuis hier sal voel nie en dat ons taal altyd prominent sal wees.

Die Vrystaat was egter nog nooit 'n Afrikaanse provinsie nie. Ons moet ophou om blank te dink. Beplanning word ook toenemend

in Engels bedryf en sal ons ook toenemend aansoeke om toelating kry deur studente wat geen Afrikaans magtig is nie.

Ek dink hierdie universiteit het die taalkwessie tot hier toe voortreflik hanteer en alhoewel 'n Engelse baan baie meer tyd aan voorbereiding, onderrig en leiding aan studente verg, is dit eenvoudig 'n moet. Die Departement Stads- en Streekbeplanning sal sy verantwoordelikheid in hierdie verband volledig nakom.

- 5.5 Aan reeds praktiserende beplanners moet die beplanningskole gereelde opknappingskursusse aanbied oor nuwe tegnieke maar veral metodes, statutere vereistes en beleid.
- 5.6 Opleidingskursusse moet aan die honderde nuwe raadslede van plaaslike oorgangsrade oor beplanningsaangeleenthede aangebied word. Baie van hulle weet niks van die beginsels betrokke by eenvoudige beplanningsake soos hersonerings nie. Tog word van hulle verwag om weldeurdagte besluite te neem. Ons tweede kursus word in Mei aangebied vir Vrystaatse Raadslede.
- 5.7 Beplanningskole moet ook meer direk diensbaar aan die gemeenskap wees ten einde die Universiteit nader aan sy mark te bring. Kontraknavorsing, waarna ek vroeër verwys het, is een so 'n voorbeeld.
- 5.8 Basiese navorsing moet nie afgeskeep word nie. Dit is deel van die wese van 'n universiteit. Ons Departement is daartoe verbind wat geïllustreer word deur 'n sterk styging in publikasies.

Anthony Walker (1994), Professor in Bourekenkunde aan die Universiteit van Hong Kong, het dit soos volg gestel: (Surveying kan net met Planning vervang word):

"'University' means a place where the teaching is done by those carrying out research. Only in this way are graduates influenced to think critically about issues relating to their discipline."

Hy sê verder: *"Many may say the surveying profession is a practical profession and does not need an intellectual base. Being practical does not deny scholarship. There is nothing so practical as a good theory."*

Ek wil beklemtoon dat praktykvoering deur dosente in die ontwikkelingsprofessies noodsaaklik is. Die praktyk is deel van ons laboratorium en dus deel van ons navorsing. Die metodes van

beplanning en owerheidsbeleid verander tans so vinnig dat dit op sommige beplanningsterreine slegs die ondervinding opgedoen in praktykvoering is wat ons in staat stel om ons studente volledig te kan onderrig omdat dit nêrens in boeke of tydskrifartikels opgeteken staan nie.

Dit verander egter niks aan die noodsaaklikheid en verpligting tot basiese navorsing aan 'n universiteit nie.

6. TEN SLOTTE

Om saam te vat neem ek u na Asterix se dorpie in Gallië. Dit lê rustig en bak in die lenteson tussen die see en die woud. Die Galliërs is tevrede en het groot vertroue in die toekoms.

Maar hulle is verkeerd. In Rome het Caesar 'n stadsbeplanner aangestel om 'n ontwikkelingsplan vir hulle dorpie op te stel.

Caesar motiveer dit soos volg aan die Senaat:

"I will not allow the Gauls to reject the advantages of Roman civilization. The forest will be destroyed to make way for a natural park. Then blocks of flats full of Roman tenants will surround the village, which will become a mere native location. These Gauls will have to adapt to our ways."

Dit is die kern van hierdie betoog. Wie behoort in hierdie geval "openbare belang" te bepaal: - Rome of Gallië. Ook hier by ons is daar nog baie oorblyfsels van koloniale denke. Natuurlik leef ons in 'n tegnologies gevorderde wêreld en moet ons daardie kennis aanwend. Natuurlik kan ons put uit 'n ryke erfenis van ou beskawings se stedeboulike kultuur.

Maar ons is ook onafwendbaar deel van Afrika en sal ons hierdie feit moet verreken.

Daar is by my geen twyfel dat ons nie weer die koloniale denkfout sal maak nie. Voortaan sal die Asterix gemeenskappe in Suid-Afrika volledig deelneem aan die beplanningsproses en sal hulle geadviseer word deur beplanners met 'n nuwe visie vir die herstrukturerings van ons dorpe en stede.

BRONNELYS

- Iester, A. Introduction to the Workshop on the future of the planning profession in South Africa. Club Mykonos, November 1995.
- Botha, WJvH. Die informele sektor in Stadsbeplanning met spesiale verwysing na oorlewingsbedrywe. Ph.D.-Proefskrif. Bloemfontein, 1990.
- Davies, R.J. The spatial formation for the South African city. Geo-Journal supplementary issue 2, 1981.
- Gilbert, A. and Gugler, J. Cities, Poverty and Development. Urbanisation in the Third World. Oxford, 1982.
- Hanekom, D. The Minister speaks out on Planning. Plan News, March 1994.
- Krige, D.S. Bloemfontein: Homes Apart. South Africa's Segregated Cities. Lemon, A. (Ed.) David Philip, Cape Town 1991.
- Morrison, P.J. and Frank, A. The pavement traders of Empangeni. Small Business Advice Centre, Empangeni, 1989.
- Muller, J. The purpose of planning. Workshops on the future of the planning profession in South Africa. Club Mykonos, November 1995.
- Mykonos Akkoord. Workshop on the future of the planning profession in South Africa. Club Mykonos, November 1995.
- Norwood, H.C. Informal industry in developing countries. Town Planning Review, Vol. 46, No. 1.
- Robinson, P. Facing the Challenge of the New South Africa. SAISS Nuusbrief, Februarie 1991.
- SAISS. Die institusionele raamwerk vir Stads- en Streekbeplanning in Suid-Afrika. Etiese kode, 1986.
- Simon, D. Reform in South Africa and Modernization of the Apartheid city. In Drahakakis-Smith, E. (Ed.), Urban and Regional change in Southern Africa. London, Routledge, 1992.
- Stedelike Stigting. Population trends: Demographic Projection Model. Urban Debate 2010. Johannesburg, 1990.
- Van der Merwe, I.J. The South African City in Relation to International city form. Development Southern Africa, Vol. 10, Nov. 1993.

Verenigde Nasies. Prospects of World Urbanization. Population Studies
112. New York. 1989.

Walker, A. A Learned Society. Hong Kong. 1994.

BEDANKINGS

Universiteit O.V.S. (hoop prof. Roode herstel spoedig)

Dekaan : Prof. Small

Mentor: Prof. Pieter Viljoen

Kollegas & personeel by die Dept. Stads- en Streekbeplanning

Mej. Elsje Swart - Skakelburo

Personeel - Buro vir Univ. Onderwys

Kollegas vir materiaal, fotos ens.

Dr. Skip Krige

Urban Dynamics

Louw Muller & Vennote

Kollegas en vriende by Munisipaliteit & Provinsie

Almal hier wat hulle die moeite getroos het om te kom.

1996 07590002